

Posuzování vlivů na životní prostředí

JUDr. Jana Tkáčiková, PhD.

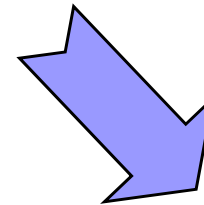
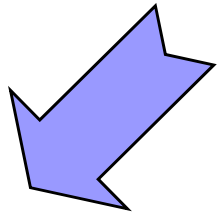
Posuzování vlivů na životní prostředí

- Preventivní nástroj k ochraně životního prostředí
- Systematické zkoumání a posuzování možného působení připravovaného záměru nebo koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech rozhodujících souvislostech
- Rozsah posuzování: přímé i nepřímé vlivy pro všechny fáze, včetně kumulativních jevů, provedení i neprovedení, návrh opatření k předcházení nepříznivým vlivům včetně jejich předpokládaných účinků

Posuzování vlivů na životní prostředí – prameny právní úpravy

- Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu
- Aarhuská úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Sdělení MZV č. 124/2007 Sb.m.s.)
- Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států (Sdělení MZV č. 91/2001 Sb.m.s.)
- Směrnice Rady 85/337/EHS o posuzování vlivu některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí
- Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Posuzování vlivů na životní prostředí

EIA

Environmental Impact
Assessment

Posuzování vlivů
záměrů

SEA

Strategic Environmental
Assessment

Posuzování vlivů
konceptí

Subjekty

- Oznamovatel - ten, kdo hodlá provést záměr
- Předkladatel – ten, kdo předkládá podnět ke zpracování koncepce
- Příslušný úřad – MŽP (§ 21) nebo krajský úřad (§ 22)
- Dotčené správní úřady – správní úřad hájící zájmy chráněné zvláštními právními předpisy a ČIŽP
- Dotčený územní samosprávný celek – obec nebo kraj v dotčeném území
- Veřejnost – každá fyzická nebo právnická osoba
- Dotčený stát - stát, jehož území může být zasaženo závažnými vlivy na životní prostředí
- Autorizovaná osoba – držitel autorizace opravňující ke zpracování dokumentace, posudku nebo vyhodnocení

Posuzování vlivů záměrů

- pozitivní vymezení předmětu-

- **Záměr** - stavby, činnosti a technologie uvedené v příloze č. 1 zákona
- **Vždy**
  - záměry uvedené v příloze č. 1 k kategorii I a změny těchto záměrů,
- Stanoví-li tak **zjišťovací řízení**
  - změny záměru uvedeného v příloze č. 1 kategorii I,
  - záměry uvedené v příloze č. 1 kategorii II a změny těchto záměrů,
  - podlimitní záměry
  - stavby, činnosti a technologie, které podle stanoviska orgánu ochrany přírody vydaného podle zvláštního právního předpisu mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti
  - záměry, u nichž se žádá o prodloužení platnosti stanoviska

Posuzování vlivů záměrů

- negativní vymezení předmětu-

- **Záměry, o kterých rozhodne vláda** (nouzový stav, stav ohrožení a válečný stav, naléhavé důvody obrany nebo plnění mezinárodních smluv, bezprostřední odvrácení důsledků nebo zmírnění nepředvídatelné události, která by mohla vážně ohrozit zdraví, bezpečnost, majetek obyvatelstva nebo životní prostředí)
- **Povinnosti vlády:**
  - informovat veřejnost (vč. odůvodnění)
  - zvážit možnosti jiného posouzení vlivů
  - informovat Evropskou komisi
- **Výjimka § 11 - záměry přesahující hranice ČR**

Posuzování vlivů záměrů

- fáze -

- Předběžné projednání na žádost oznamovatele
- Oznámení
- Zjišťovací řízení
- Zpracování dokumentace
- Zpracování posudku
- Veřejné projednání
- Vydání stanoviska k posouzení vlivů záměru na životní prostředí

Oznámení

- Předložení oznámení příslušnému úřadu, resp. MŽP
- Náležitosti oznámení (příloha č. 3 nebo 3a)
- Možnost předložit namísto oznámení dokumentaci s náležitostmi podle přílohy č. 4
- Zveřejnění → připomínky každého
- K vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům

Zjišťovací řízení

- Cíl:
  - upřesnění informací, které je vhodné uvést do dokumentace
  - zjištění, zda záměr bude posuzován (?významný vliv?)
- Podklady: oznámení, vyjádření
- Závěr – odůvodněný a písemný
  - otázka zpracování dokumentace
  - otázky zpracování variant řešení záměru

Dokumentace

- Zajišťuje oznamovatelem pověřená autorizovaná osoba
- Výjimka § 6 odst. 5
- Podklady pro zpracování: oznámení, vyjádření, závěr zjišťovacího řízení
- Náležitosti dokumentace (příloha č. 4)
- Zveřejnění → připomínky
- K vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům
- Doručení zpracovateli posudku

Posudek

- Zajišťuje příslušným úřadem pověřená autorizovaná osoba (odlišná od zpracovatele dokumentace)
- Podklady: oznámení, dokumentace, vyjádření
- Náležitosti posudku (příloha č. 5)
- Zveřejnění → připomínky
- Veřejné projednání dokumentace a posudku

Stanovisko

- Návrh stanoviska – zpracovatel posudku – vypořádání vyjádření
- Vydává příslušný úřad
- Podklady: oznámení, dokumentace, posudek, veřejné projednání, vyjádření
- Zveřejnění

Právní povaha stanoviska

- ! Proces posuzování vlivů není správním řízením podle správního řádu!
- Odborný podklad pro vydání rozhodnutí/opatření podle zvláštního předpisu
- Bez stanoviska nelze vydat rozhodnutí/opatření
- Správní úřad bere vždy v úvahu obsah stanoviska
  - zahrnutí konkrétních požadavků ze stanoviska do rozhodnutí
  - uvedení důvodů pro nezahrnutí požadavků ze stanoviska

Posuzování vlivů koncepcí

- pozitivní vymezení předmětu -

- **Koncepce** – strategie, politiky, plány nebo programy zpracované nebo zadané orgánem veřejné správy a následně tímto orgánem schvalované nebo ke schválení předkládané
- **Vždy** (dotčené území více než jedné obce)
  - koncepce, které stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů v příloze č. 1 (výčet oblastí)
  - koncepce dle zvláštního předpisu
  - koncepce spolufinancované z prostředků ES
- **Stanoví-li tak zjišťovací řízení**
  - koncepce zasahující území pouze jedné obce
  - změny koncepcí

Posuzování vlivů koncepcí - negativní vymezení předmětu -

- Koncepce zpracováváné výhradně pro účely obrany státu
- Koncepce zpracováváné pro případ mimořádných událostí
- Finanční a rozpočtové koncepce

Posuzování vlivů koncepce

- fáze -

- Oznámení koncepce
- Zjišťovací řízení
- Vyhodnocení vlivů koncepce
- Návrh koncepce
- Stanovisko k návrhu koncepce
- Sledování a rozbor vlivů koncepce

Oznámení

- Přeložení oznámení koncepce příslušnému úřadu
- Náležitosti oznámení (příloha č. 7)
- Kopie k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům
- Zveřejnění → připomínky

Zjišťovací řízení

- Cíl:

- upřesnění obsahu a rozsahu vyhodnocení vlivů koncepce
- zjištění, zda koncepce nebo její změna bude posuzována

- Podklady: oznámení, vyjádření

- Závěr zjišťovacího řízení:

- obsah a rozsah vyhodnocení + ?variant
- návrh průběhu posuzování
- důvody neposuzování

Vyhodnocení vlivů a návrh koncepce

- Posuzovatel - osoba oprávněná ke zpracování vyhodnocení
- Úplnost a objektivnost
- Náležitosti vyhodnocení (příloha č. 9)
- Návrh koncepce včetně vyhodnocení příslušnému úřadu
- K vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům
- Zveřejnění návrhu koncepce
- Veřejné projednání návrhu koncepce

Stanovisko ke koncepci

- Podklady: návrh koncepce, vyjádření, veřejné projednání
- Možný obsah:
  - nesouhlas s návrhem koncepce
  - návrh na doplnění
  - návrh kompenzačních opatření a opatření ke sledování vlivů provádění koncepce
- Na vědomí předkladateli, dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům + zveřejnění

Stanovisko k návrhu koncepce

- Bez stanoviska nelze koncepci schválit
- Povinnost zohlednit požadavky a podmínky ze stanoviska v koncepci nebo odůvodnit jejich nezohlednění
- Zveřejnění schválené koncepce, odůvodnění, opatření pro zajištění sledování a rozboru vlivů

Sledování a rozbor vlivů koncepce

- Zajišťuje předkladatel
- Vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví
- Opatření k odvrácení nebo zmírnění případných negativních vlivů
- Dotčené správní úřady – sledování vlivů, příp. podnět ke změně koncepce

Posuzování vlivů v režimu stavebního zákona

- Politika územního rozvoje
- Územně plánovací dokumentace
- Regulační plán se posuzuje jako záměr
- Předkladatel = pořizovatel
- Vyhodnocení vlivů na životní prostředí v rámci vyhodnocení vlivů na udržitelných rozvoj území
- Ustanovení stavebního zákona + § 10i odst. 2 až 5

Posuzování vlivů – NATURA 2000

- Zákon č. 114/1992 – zvláštní právní úprava
- NATURA 2000 – evropsky chráněné lokality a ptačí oblasti
- Posuzování koncepcí i záměrů s významným vlivem - stanovisko orgánu ochrany přírody k otázce možného významnému vlivu
- Nevyloučení významného vlivu ⇒ posuzování vlivů
- Schválení koncepce nebo záměru - stanovisko neprokazující negativní vliv
- Prokázání negativního vlivu na území NATURA 2000 ⇒
  - varianty řešení s cílem vyloučit nebo zmírnit negativní vliv
  - bez variant z důvodu převažujícího veřejného zájmu + uložení nezbytných kompenzačních opatření
- Prokázání negativního vlivu na lokalitu s prioritními typy stanovišť a nebo prioritními druhy ⇒
  - z důvodů veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí
  - jiné důvody pouze na základě stanoviska Komise

Účast veřejnosti

- Možnost podávat písemná vyjádření
- Možnost účastnit se veřejného projednání
- Vyjádření jako podklad ke zpracování jednotlivých dokumentů
- Podmínky pro účast občanských sdružení a obcí v navazující řízení podle zvláštních předpisů
  - písemné vyjádření
  - zahrnutí vyjádření do stanoviska, byť jen zčásti
  - rozhodnutí správního úřadu v navazujícím řízení o dotčení hájených veřejných zájmů

Mezistátní posuzování vlivů na životní prostředí

- Předmět posuzování
  - záměry v příloze č. 1 a koncepce (dotčené území i mimo ČR)
  - záměry v příloze č. 1 a koncepce (zasažení území cizího státu závažnými vlivy, na žádost)
  - záměry a koncepce ve státu původu se závažným vlivem na území ČR
- Příslušný úřad – MŽP ve spolupráci s MZV

Postup při mezistátním posuzování

- Dle hlavy I (viz výše) + hlava II + mezinárodní smlouvy
- Možnost prodloužení lhůt na žádost dotčeného státu
- Postup podle právních předpisů státu původu nebo v souladu s ustanovením mezinárodní smlouvy
- Poprojektová analýza – stálé pozorování důsledků provedení záměru

Mezistátní posuzování záměru

- ČR jako stát původu -

- Dotčenému státu k vyjádření: oznámení + údaje o průběhu posuzování + informace o navazujících rozhodnutích
- Údaje o stavu životního prostředí na dotčeném území cizího státu – podklad pro zpracování dokumentace a posudku
- Předběžné projednání dokumentace – dotčený stát, MŽP, oznamovatel a zpracovatel dokumentace
- Vyjádření dotčeného státu – zapracování do posudku a stanoviska nebo odůvodnění pro nezpracování

Mezistátní posuzování

- ČR jako dotčený stát -

- Zveřejnění informací o oznámení, dokumentaci, veřejném projednání
- Možnost vyjádření se dotčených správních úřadů a dotčených územních samosprávných celků
- Možnost písemného vyjádření každého
- Poskytnutí údajů o stavu životního prostředí na dotčeném území ČR
- Zveřejnění závěru o posouzení záměru a o navazujících rozhodnutích

Principy posuzování vlivů

- ▶ trvale udržitelného rozvoje
- ▶ integrace ochrany ŽP do plánovacích a rozhodovacích procesů
- ▶ prevence
- ▶ výběru aktivit podléhajících posuzování
- ▶ komplexnosti hodnocení
- ▶ variantnosti
- ▶ včasnosti
- ▶ odbornosti
- ▶ účasti veřejnosti
- ▶ dvoustupňovosti
- ▶ (ne)závaznosti stanoviska

Aplikační problémy

- Neuposouzení záměru jako celku (§ 5/2)
- Neuposouzení všech vlivů, zejména nepřímých a kumulativních (§ 8/4)
- Neuposuzování reálných variant (§ 7/5)
- Nedostatečný rozsah možnosti účasti veřejnosti v navazujících řízeních
- Nemožnost dosažení soudního přezkumu výsledků řízení EIA (§ 156/2 SŘ)
- Neprovozovanost řízení SEA a EIA